

закономірності розвитку біології, як науки; вплив біології, як науки на домінуючий у суспільстві стиль мислення в цілому і на розвиток окремих наук відповідної епохи; видатні вчені-біологи, їхні відкриття та творчі здобутки; узагальнюючі відомості, отримані з різних дисциплін, що зачіпають проблеми розвитку біології; взаємозв'язок і взаємообумовленість проблем, що вирішуються фахівцями різних спеціальностей біології; еволюція взаємодій між науковою спільнотою і суспільством в різні епохи розвитку біології.

Вивчення об'єктивної картини розвитку і будови навколишнього світу та отримання про нього точних знань; історії формування, розвитку і трансформації наукового світогляду; рушійних сил і механізмів докорінних зрушень в уявленні про навколишній світ; конкретних обставин, в яких здійснювались ці зрушення, злами, перебудова наукової картини світу дозволяють розуміти історію та закономірності розвитку біології, її місце у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку людства.

Сьогодні у закладах вищої освіти 25% навчальних дисциплін – це дисципліни вільного вибору студентів. Вважаю, що у вільному виборі студентів обов'язково повинна бути присутня навчальна дисципліна, яка вивчає історію та розвиток предметної області.

#### **СПИСОК ДЖЕРЕЛ**

1. Стандарт вищої освіти: проєкт. Київ : МОН України, 2024. 31 с. URL: [https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadske-obgovorennya/2024/04/17/НО-royekt\\_stand.VO-014-serednya.osvita-bakalavr.17.04.2024.1.1.docx](https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadske-obgovorennya/2024/04/17/НО-royekt_stand.VO-014-serednya.osvita-bakalavr.17.04.2024.1.1.docx)

*Інститут цифровізації освіти НАПН України*

**Іванюк Ірина** – кандидат педагогічних наук, старший дослідник, старший науковий співробітник відділу компаративістики інформаційно-освітніх інновацій Інституту цифровізації освіти НАПН України; провідний співробітник Центру психічного здоров'я Національного університету «Києво-Могилянська Академія»

### **МОНІТОРИНГ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ НАДАВАТИ ПСИХОСОЦІАЛЬНУ ПІДТРИМКУ В ГРОМАДАХ ПІД ЧАС ВІЙНИ**

З огляду на актуальну ситуацію в Україні, багато громад у різних регіонах залучені до допомоги внутрішньо переміщеним особам, сім'ям учасників бойових дій, людям, які перебували під загрозою на територіях ведення бойових дій, пережили втрату близьких і житла. З одного боку, працівники сфери психосоціальних послуг українських громад мають велику потребу в знаннях і навичках, орієнтованих на сучасні та ефективні підходи до надання допомоги цим людям, з іншого, вони мають велике робоче навантаження, що може призводити до професійного вигорання і незадоволеності своєю роботою.

Центр психічного здоров'я Національного університету «Києво-Могилянська Академія» з 2015-го року акумулював досвід впровадження підходів та інтервенцій у галузі психосоціальної підтримки, який базується на спільній проєктній діяльності з міжнародними організаціями та зарубіжними навчальними установами (Університетом Джонса Гопкінса, Університетською клінікою Акерсхус (Осло, Норвегія), Міжнародним медичним корпусом, Всесвітньою організацією охорони здоров'я), результатом якого зараз є науково-освітній потенціал, орієнтований на сучасні практики з доказовою ефективністю. Співробітники Центру за фінансової підтримки німецької федеральної кампанії GIZ розробили сертифікатну програму «Психосоціальна підтримка у громадах під час криз і надзвичайних ситуацій» для зовнішніх слухачів. Метою програми є підвищення компетентності працівників сфери психосоціальної підтримки (соціальних працівників і психологів) у процесі вирішення складних завдань і проблем з психосоціальної підтримки, розвиток у них навичок з надання допомоги в контексті конкретних проблем, потреб і запитів людей і груп, які постраждали внаслідок кризових подій та/або надзвичайних ситуацій, зокрема у контексті повномасштабної війни.

Зміст сертифікатної програми «Психосоціальна підтримка у громадах під час криз і надзвичайних ситуацій» являє собою відповідь на актуальні запити фахівців, які працюють з людьми у громадах різних регіонів України в умовах війни, що було з'ясовано під час дослідження в межах проєкту. Водночас актуальність програми не вичерпується лише можливістю її застосування у період самих кризових подій і надзвичайних ситуацій, оскільки пропонувані у програмі знання і навички лишатимуться необхідними також в роботі з людьми тривалій час після цих подій, оскільки наслідки їхнього впливу можуть бути тривалими у часі. Слухачами сертифікатної програми є працівники громад України, які залучені до роботи з населенням, що зазнало впливу надзвичайних ситуацій, або знаходяться в ситуації кризи. Навчальні заняття проводяться протягом 10-ти навчальних днів, розподілених на 5 дводенних сесій (інтенсивів), відмежованих один від одного часовими інтервалами тривалістю від кількох тижнів до місяця. В інтервалах між дводенними сесіями слухачі опрацьовують завдання із самостійної роботи, виконують практичні завдання та отримують супервізійну підтримку. Обсяг сертифікатної програми становить 9 кредитів ЄКТС.

Протягом 2022 /2023 навчального року навчання відбулось навчання 54 слухачів, а в 2023/2024 році навчання завершили 104 слухача. Результати анкетування слухачів другого потоку, які пройшли навчання за програмою, свідчать, що респонденти можуть:

- протидіяти професійному вигоранню і вікарній травмі, застосовувати навички самопідтримки та турботи про себе – 93,8%;
- застосовувати у практичній діяльності базові принципи психосоціальної підтримки та психічного здоров'я в умовах кризових/надзвичайних ситуацій та відповідними стратегіями та інтервенціями з урахуванням потреб і ресурсів клієнтів – 91,8%;

- надавати першу психологічної допомоги людям в умовах кризових подій, а також в ситуації суїцидальної кризи – 85,6%;
- оцінювати ризики безпеки – 84,5%;
- використовувати навички диференціювання та діагностики симптомів ПТСР, депресії, тривожного розладу, зловживання психоактивними речовинами та інших станів, які є наслідками переживання травматичних подій – 79,4%;
- розуміти основи кризового менеджменту та використовувати у практичній діяльності алгоритми побудови системи реагування громади на кризові/надзвичайні ситуації – 78,4%;
- застосовувати знання з кейс-менеджменту та навички побудови мапування психосоціальних послуг у громадах і складання системи перенаправлення – 77,3%;
- консультувати людей в ситуаціях ризику суїциду та насильства – 75,3%.

Під час моніторингу ефективності навчання, слухачам було запропоновано оцінити свій рівень впевненості в тому, що після пройденого навчання вони зможуть використовувати або вже використовують отриманні знання у своїй практичній роботі. За результатами відповідей абсолютно впевнені – 23.7% респондентів, впевнені – 72.2%, важко сказати – 3.1% респондентам і абсолютно не впевнені – 1% респондентів.

На підставі проведеного дослідження, можна зробити висновок, що сертифікатні програми для підвищення кваліфікації необхідно розробляти на підставі актуальних запитів цільової аудиторії та використовувати сучасні практики з доказовою ефективністю.

*Національний університет харчових технологій*

**Листопад Володимир** – кандидат фізико-математичних наук, доцент, доцент кафедри вищої математики ім. проф. Можара В.І. Національного університету харчових технологій

## **ЗАСТОСУВАННЯ ДИФЕРЕНЦІАЛЬНОГО ЧИСЛЕННЯ ДО РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ ОПТИМІЗАЦІЇ**

Методи диференціального числення широко застосовуються для розв'язування задач теорії оптимальних процесів, оптимального регулювання. Без розробки та застосування методів оптимізації неможливе розв'язання транспортних задач (мережне планування, управління запасами, перевезеннями тощо), керування організацією виробництва (розподіл завдань, обробка деталей, конвеєрне виробництво). Вивчаючи економічні процеси в сучасному суспільстві для побудови економіко-математичної моделі, яка описує внутрішній бік виробництва, потрібно зібрати необхідну інформацію про фактори і ресурси, які впливають на вартість продукції, що випускається. На заняттях з вищої математики слід добирати задачі, які демонструють для здобувачів застосування методів диференціального числення для вирішення економічних задач на різних